

oorlogvoering van essentieel belang was, neer te leggen. Kon een militair, kon een zeeman zeggen: 'ik stop er mee'? Natuurlijk niet. Op wat de reders van plan waren, paste, meende Kerstens (zoals ook Schürmann gemeend had), slechts één woord: desertie.

Op 28 mei kwam de ministerraad des ochtends in speciale vergadering bijeen. Gerbrandy veroordeelde het feit dat het bestuur van de *Shipping* bedreigd had, heen te gaan; hij sprak van 'reders-baronnen' en zei: 'Al had de heer Kerstens in deze zaak volkomen ongelijk (ik vind integendeel dat de door hem gedachte maatregel een kerngezonde is), zelfs dan moet het kabinet als één man achter hem staan.'¹ Van Lidth had daarentegen 'de indruk dat hier medespreekt een zekere *incomptabilité d'humeur*, waaraan de minister van handel, nijverheid en scheepvaart wel enig voedsel heeft gegeven.' Van den Tempel (hij had van meet af aan met Kerstens niet veel opgehad) achtte 'de zaak niet eenvoudig. De houding der oud-reders is sterk af te keuren, maar men moet hun moeilijkheid begrijpen.' Of andere ministers ook nog iets zeiden, vermelden de notulen van de kabinetsvergadering niet. Besloten werd dat Kerstens en Gerbrandy met het bestuur van de *Shipping* een onderhoud zouden hebben.²

Na afloop van deze vergadering deelde Kerstens aan Oldenbroek en Mentink mee dat de kogel door de kerk was: de voornemens die hij aan het bestuur van de *Shipping* voorgelegd had, zou hij 'als besluit doen uitvoeren'³ – anders gezegd: de medezeggenschap zou een feit worden.

Het onderhoud met het bestuur van de *Shipping* (Ferwerda die buiten de zaak stond, ontbrak, een nieuw lid was aanwezig: G. J. Bensink⁴) vond drie dagen later plaats, op maandag 31 mei.⁵ Het begon om half vier. Enkele minuten te voren kwam Speekenbrink binnen in de kamer waar de bestuursleden al gezeten waren, en zei hun dat zij dienden op te staan als de ministers binnenkwamen. Dat deden zij. Er werd geen enkele groet gewisseld. Kerstens zei dat over de brief waarin het bestuur van de *Shipping* tegen zijn beleidsvoornemens bezwaren ontwikkeld had en gezegd had dat het, als die voornemens werkelijkheid zouden worden, ontslag zou aanvragen, geen woord gewisseld zou worden, het bestuur had slechts 'het oordeel der

¹ Gerbrandy's uitlatingen worden weergegeven in de brief, 25 mei 1944, van Kerstens aan Gerbrandy (a.v., dl. V b, p. 28). ² Ministerraad: Notulen, 28 mei 1943. ³ Deze woorden komen voor in het 'Verslag van de bijeenkomst op 31 mei 1943' (*Eng.*, dl. III b, p. 275). ⁴ Bensink, een oud-marine-officier, hoofd-directeur van de rederij van Wm H. Müller & Co., was eind '42 als Engelandvaarder in Londen aangekomen. Hij bleef tot 1 oktober '43 bestuurslid van de *Shipping*; met ingang van die datum trad hij weer bij de marine in actieve dienst. ⁵ 'Verslag van de bijeenkomst op 31 mei 1943'.